

POPULÄRVETENSKAPLIG SAMMANFATTNING (kan även även bifogas som bilaga)

Organisationens namn

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Projekttitel

Kråk- och måsfåglars roll i lokal spridning av *Campylobacter*, *Salmonella*, *Yersinia* och VTEC.

Sammanfattning

Många av de bakterier som ger människor mag- och tarmsjukdomar lever normalt i tarmen på djur som fåglar eller idisslare som själva inte blir sjuka av bakterierna. Om man som människa får i sig bakterierna via nedsmittad miljö, smittade livsmedel eller genom direkt kontakt med djuren kan man däremot få diarré, ibland med svåra följsjukdomar som särskilt drabbar de som har dålig motståndskraft som små barn och äldre. I Sverige och västvärlden är de vanligaste sorterna av bakterier som ger den här sortens sjukdom *Campylobacter*, *Salmonella*, *Yersinia* och EHEC (som även kallas VTEC eller STEC). För många av sjukdomsfallen hos människor i Sverige kan man aldrig hitta smittkällan. Hur smitta sprids mellan djur, t.ex. från nötkreatur på en viss gård till en annan gård i samma område, är inte heller alltid självklart. Vilda fåglar som rör sig fritt i landsbygdsmiljö kan vara en möjlig väg som smitta sprids. Särskilt fåglar som är allätare och letar mat runt människor som kråk- och måsfåglar kan man misstänka som smittbärare, eftersom de dras till både gödsel, avfall, livsmedel och djurfoder. En del kråkfåglar som kajor letar mat på landsbygden på dagarna och samlas i städer för att övernatta, och skulle på det sättet kunna sprida miljösmitta till stadsbefolkningen.

I det aktuella projektet har vi letat efter de vanligaste bakterierna som ger mag-tarmsjukdom i Sverige (*Campylobacter*, *Salmonella*, *Yersinia*, EHEC/VTEC) i kråkfåglar för att se vilken roll de kan spela i smittspridning. Jägare har skickat in 66 fåglar (43 kajor, 17 kråkor, 4 råkor och 2 skator) som samlats in vid 18 tillfällen på 14 platser i syd- och mellansverige. Vi var även beredda att ta mot måsfåglar, men inga sådana skickades in. Av de undersökta fåglarna hade 82% *Campylobacter*, 3% *Yersinia* och ingen *Salmonella* eller EHEC/VTEC. Detta visar att kråkfåglar nästan alltid bär på *Campylobacter*, och kan utgöra en smittrisk för djur och människor. I framtida studier hoppas vi kunna jämföra de *Campylobacter* som hittats i den här studien med de som hittas t.ex. i människor som är sjuka i Sverige eller bland svenska tamdjur. På det sättet kan vi få ledtrådar kring hur viktiga olika smittkällor är. Däremot kan vi konstatera att kråkfåglarna sällan bär på *Yersinia*, *Salmonella* eller VTEC/EHEC, och att de alltså förmodligen inte är några stora smittkällor för de bakterierna, även om de säkert kan bära och sprida dem i enstaka fall.